

Bulletin Februari 2010

Bescheiden en minder bescheiden

We hebben een stevige winter achter de rug met ouderwetse hoeveelheden sneeuw. Bloeyendael lag er weer prachtig bij! Het oostelijk deel van het park, dus langs de Biltsestraatweg, is dit keer grondig aan de beurt geweest met het snoeien. Dat moest ook wel, want het werd daar knap donker. Op twee zaterdagen, waarvan één in de sneeuw, hebben we met een flinke groep vrijwilligers het snoeihout afgevoerd. De eerste sneeuwkllokjes staken toen al bescheiden hun kopjes op.

Ondanks de kou is overigens gedurende een groot deel van de winter in het park gekampeerd in een provisorische tent, met rotzooi en vernielingen als gevolg. We hebben dit herhaaldelijk bij gemeente en politie aangekaart en onlangs is de tent verwijderd. Het kampeerseizoen moet echter nog beginnen, dus het houdt nog even volle aandacht van de gemeente en politie.

Medio februari werden we geconfronteerd met een enorme advertentiecampagne voor Park Bloeyendael. Welke weldoener heeft ons park zo hoog zitten, denk je dan. Het blijkt echter niet om Park Bloeyendael te gaan, maar om een project met luxe koopwoningen op het voormalige Hessing-terrein. En daarvoor is gewoon de naam van ons park gebruikt! Lees elders in dit bulletin over deze opmerkelijke actie.

In dit bulletin melden we u verder relatief goed nieuws over het provincie terrein en besteden we aandacht aan ijsvogel en wildakker en de beleving van het vrijwilligerswerk. Tot slot wijzen we u graag op onze voorjaarsreceptie van 26 maart, waar we u graag verwelkomen in het eerste, enige en echte Park Bloeyendael! (TR)

Hessing kaapt naam van Park Bloeyendael

U weet natuurlijk al jaren dat Park Bloeyendael publiek toegankelijk is, dat er geen huizen staan en ook niet worden gebouwd. Stichting Bloeyendael is immers in 1990 voortgekomen uit een actiegroep die het park heeft behoed voor bebouwing met kantoren. Fortis had daar destijds namelijk zijn oog op laten vallen en de gemeente moest geholpen worden om daar een stokje voor te steken.

Groot was onze verbazing dan ook toen we onder meer in NRC Handelsblad een gigantische advertentie tegenkwamen voor luxe koopwoningen in 'Park Bloeyendael'! Bij nadere beschouwing gaat het om een project dat wordt ontwikkeld op het voormalige Hessing-terrein. Dat ligt aan de Biltsestraatweg, ruim 1 kilometer ten oosten van Park Bloeyendael. Afgezien van de dure advertentiecampagne valt het project op door de prijzige woningen en permanente bewaking. Geld maakt kennelijk toch niet erg gelukkig. Maar goed, voor elk wat wils, dus waarom niet ook iets ontwikkeld voor wat bangige miljonairs? Men mikt op energiezuinige woningen en geeft hoog op van het omringende groen, dus daar hebben we overeenkomst in interesse. Maar waarom dan onder onze naam? Zonder enig overleg heeft Hessing voor dit project exact dezelfde naam gebruikt als die van ons park. Een beetje creatieve projectontwikkelaar had toch 'Hessingstaete' kunnen bedenken?

Begrijpelijkerwijs zijn er in korte tijd volop misverstanden gerezen. Op onze website wordt om een prijsopgave gevraagd van de woningen en verontwaardigde vrienden en relaties van Park Bloeyendael benaderen ons frequent om een reactie. We hebben op onze website inmiddels in het openingsscherm een tekst opgenomen die duidelijk maakt dat het Hessing-project niets van doen heeft met Park Bloeyendael. Bij het schrijven van dit stuk beraden we ons samen met de gemeente Utrecht op nadere stappen. De naamgever van het project blijkt Hessing zelf te zijn, maar deze was nog niet bereikbaar voor nadere uitleg. In de tussentijd proberen we zo adequaat mogelijk misverstanden weg te nemen. Onder meer door ingezonden brieven te plaatsen bij krantenartikelen die aan het project worden gewijd. (TR)

Ijsvogels houden niet van ijs

De ijsvogel is een jaarvogel (standvogel). Dit wil zeggen dat hij het gehele jaar in Nederland kan worden aangetroffen. Voor zijn voedselvoorziening is de ijsvogel aangewezen op (kleine) vissen en waterinsecten. En hierin ligt nu in strenge winters het probleem voor onze prachtig azuur- en kobaltblauwe gast van Bloeyendael. Door het ontbreken van voldoende open water, dat ook niet te diep is, kunnen de ijsvogels onvoldoende prooi vangen. In strenge winters trekken zij daarom weg uit hun leefgebied op zoek naar open water. Soms kan men dan ijsvogels aantreffen op de strekdammen aan de kust. Dat kan echter niet voorkomen dat in "echte" winters de sterfte onder de ijsvogels hoog is. In strenge winters kan dit wel oplopen tot 80 à 90 %. Naar schatting was na de winter van 2008/2009 de grootte van de populatie ijsvogels gehalveerd. Verleden jaar zijn er ook minder ijsvogels waargenomen in Bloeyendael.

Ijsvogel in Bloeyendael (foto Laurens van Leeuwen)

Wanneer hun leefomgeving in orde is en er is voldoende nestgelegenheid voorhanden, dan kan de broedvogelstand zich in circa zes jaar weer herstellen. Hoe de populatie dit voorjaar uit de winter komt, laat zich vrezen. Wij zullen de ijsvogels in Bloeyendael in elk geval met open armen ontvangen. (TdR)

Voor nadere informatie zie o.a. http://www.vogelbescherming.nl/nl/vogels_kijken/vogelgids

Bloeyendael: acculaadstation voor stadsbewoners

Het is 2009 eind januari, zaterdagochtend half tien. Ik bel de voorzitter van Bloeyendael. 'Het takken slepen is zeker afgelast met deze stromende regen?' 'Nee hoor' zegt hij, 'de werkdagen gaan altijd door!'. En inderdaad toen ik even later in regenpak bij het park aankwam liep er al een hele groep mensen langs de Oostbroekselaan om de gesnoeide wilgentakken op stapels klaar te leggen voor de versnipperaar. Daarna volgden er nog vele andere werkdagen die inderdaad altijd doorgingen en gelukkig ook nooit meer zo nat waren als die eerste keer. In totaal heb ik nu zo'n 6 tot 8 keer meegewerkt met takken slepen, hooien, het afhaken van de wildakker en het blad harken. Lekker een paar uur buiten bezig zijn in je eigen ritme met een werktuig dat bij je past. Sommige mensen lopen graag met de hark, anderen blijven in de buurt van de machines en persoonlijk ben ik dol op de kruiwagen. En wat schiet het lekker op als je met een groep bent: paden zijn in mum van tijd schoon en het gemaaide gras ligt na een dag werken hoogopgetast langs de weg om op gehaald te worden. En zeg nou eerlijk, je calvinistische aard zegt dat je dan pas echt je luie zaterdagavond en uitslapen op zondag verdiend hebt!

Voor, tijdens en na het takken slepen (foto's; Laurens van Leeuwen en Ton Rennen)

Maar wat zou nou een echte goede reden zijn voor het vrijwilligerswerk? Ja het is belangrijk dat iemand het doet, maar voor mij is het toch ook heimwee naar de knotdagen en milieukampen van 30 jaar geleden: iets concreets te doen na het saaie leren voor proefwerken en tentamens en bovendien een ontspannen manier om nieuwe mensen te

leren kennen. Honderd keer relaxter dan beulen in een sportschool met zijn harde muziek en minstens zo effectief voor het onderhoud van je lichaam. Maar de beste en kortste reden voor het natuurwerk herinner ik me uit een krantenartikel over de IVN werkvakanties waarin een van de deelnemers zei: 'We komen hier om onze groene accu op te laden'. En dat is inderdaad precies wat een stadsmens af en toe nodig heeft! (HS)

Vrijwilligers gevraagd

Dankzij de inzet van onze groep vrijwilligers krijgen we veel voor elkaar in het park. In ons jaarprogramma elders in dit bulletin kunt u zien om welke werkzaamheden het gaat. Het slepen van snoeihout op de zaterdagen 30 januari en 6 februari hebben we inmiddels al weer achter de rug. Met name voor onze zomeractiviteiten is de groep van vrijwilligers de laatste jaren aan de krappe kant, deels door overlap met schoolvakanties en concurrentie van de eigen tuin. Mocht u zelf nog geen vrijwilliger zijn en ons mee willen helpen dan verwelkomen wij u graag! Ook voor belangstellende familieleden, kennissen of burens houders we ons graag aanbevelen. Aanmelding verplicht u overigens tot niets, u krijgt dan wel steeds een uitnodiging waarop u kunt reageren. (TR)

Koffie, thee en lunch zijn altijd goed verzorgd in Bloeyendael

Voorjaarsreceptie

Vorig jaar hebben we voor het eerst een voorjaarsreceptie georganiseerd. En dat vond u een goed idee gezien de opkomst! De jaren daarvoor hielden we traditioneel een nieuwjaarsreceptie, maar vorig jaar wilden we graag nieuwe en vernieuwde paden aan u laten zien met een gezamenlijke wandeling. En dan is er in het voorjaar natuurlijk meer te zien. Maar ook de receptie daarna bij het paviljoen was, mede door het prachtige weer, druk bezocht en met een mooi uitzicht op de heemtuin. We hebben daarom besloten om ook dit jaar onze receptie voor donateurs, vrijwilligers en relaties op de eerste vrijdag van het voorjaar te houden. We verwelkomen u graag op 26 maart vanaf 17 uur! (TR).

Dag van het park 2010

Ook dit jaar doet Park Bloeyendael weer mee met de Dag van het Park. Er zijn ongeveer 10 Utrechts parken die meedoen, waaronder het Wilhelminapark en de Voorveldsepolder. We zijn alweer begonnen met de voorbereidingen en hebben o.a. de vergunningaanvraag al de deur uit gedaan. Een aantal activiteiten die in 2009 in de smaak vielen, komen ook dit keer weer terug: waterbeestjes vangen, dieren bekijken onder de microscoop, de Paardentram, rondleidingen door het park, de bijen en muziek. Ook komen er waarschijnlijk nog wat nieuwe natuuractiviteiten voor kinderen. De eerste vrijwilligers hebben al een taak aanvaard en ik hoop weer net zo'n enthousiaste en goede groep te kunnen vinden als vorig jaar! U kunt zich daarvoor opgeven bij Aletta Blaauw. Tot ziens op 30 mei! (AB)

Toekomst terrein Provincie

In ons vorige bulletin meldden wij u dat de provincie gaat verhuizen naar het hoge Fortis gebouw. De aankoop van dit gebouw is in procedure en wellicht is het inmiddels al eigendom van de provincie. De feitelijke verhuizing krijgt waarschijnlijk begin 2012 zijn beslag. Voor het huidige provincieterrein wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijke verkoopopbrengst. Daartoe mikte men aanvankelijk, met medewerking van de gemeente Utrecht, op verruiming van de bestemming met mogelijkheden voor grotere en hogere kantoren en ook functies als onder andere horeca. Wij hebben ons daar krachtig tegen verzet. Dat lijkt resultaat te hebben gehad, want de provincie heeft besloten om de procedure voor wijziging van het bestemmingsplan niet door te zetten. Daarmee bestaat echter nog altijd het risico op ingrijpende herinrichting van huidige provincietuin en –vijvers, dat zijn weerslag zal hebben op het aangrenzende Bloeyendael. Wij zullen ons blijven inzetten voor bescherming van dit groen en blauw! (TR)

De wildakker in Bloeyendael

Naar aanleiding van ons vorige bulletin is er een reactie binnengekomen over de akker. Samengevat komt de reactie neer op de vraag of met het in stand houden van de akker niet een te grote concessie wordt gedaan, gezien vanuit het uitgangspunt van een ecologisch beheer. Moge dit artikel duidelijkheid brengen in onze beweegredenen.

Veruit de meeste natuurgebieden in Nederland zijn zogenaamde cultuurlandschappen. Dat wil zeggen dat zij mede door toedoen van de mens zijn ontstaan. Door periodiek ingrijpen (en jaarlijks in dezelfde periode) op een meer beperkte manier dan tegenwoordig gebeurt, ontstond na verloop van eeuwen een nieuw natuurlijk evenwicht met een rijke flora en fauna. Soms zelfs met een hogere biodiversiteit (= aantal soorten van de voorkomende organismen) dan de oorspronkelijke landschappen.

Na het ontginnen van de bossen (Holland betekent Houtland) werden er regelmatig en zich herhalende ingrepen in het nieuwe agrarische gebied gedaan. De ingrepen van destijds bestonden uit de werkzaamheden, die gebruikelijk waren bij het oude boerenbeheer tot het midden van de vorige eeuw. Zoals maaien en hooien, hakken van geriefhout voor het

gebruik als palen en takkenbossen voor de oven van de bakker en het omploegen van de akker, inzaaien en oogsten. Veel van die rijke landschappen zijn ten prooi gevallen aan de moderne agrarische bedrijfsvoering. (Denk ook aan ruilverkavelingen en pesticiden.) Zo zijn vooral in de jaren vijftig en zestig van de twintigste eeuw veel mooie polders en andere landbouwgebieden met een hoge biodiversiteit in rap tempo verdwenen. Daarmee vanzelfsprekend ook de mogelijkheden voor plant en dier om zich te handhaven in die gebieden. U kent wellicht zelf voldoende voorbeelden van deze verarming in de moderne landbouwgebieden.

Uit het bovengenoemde mag blijken, dat het begrip cultuurlandschap niet iets minderwaardigs inhoudt. Echter voor de instandhouding ervan is niets doen ook geen optie. De periodieke en beperkte ingrepen zijn nodig voor de ontwikkeling en instandhouding van de biodiversiteit van het gebied. Zonder dit “natuurlijk” of ecologisch beheer zou alles binnen honderd jaar weer bos zijn.

Rogge met daartussen bolderik (foto Laurens van Leeuwen)

Met de akker wil de stichting dit aspect van het vroegere agrarische landschap in Bloeyendael in stand wil houden. Het gewas van de akker, meestal rogge, wordt in principe niet geoogst. Pas in de tweede helft van augustus wordt de akker gemaaid en afgehaald. Zo kan het gewas lang als voedselbron dienen voor knaagdieren en vogels. In verband met de verschraving van de bodem wordt de akker niet bemest. Na verloop van tijd kan zo ook een bijzondere akkerflora worden verwacht met klaproos, korenbloem en bolderik.

Omdat de akker opzettelijk door de mens is ingezaaid om de voedselbronnen voor het wild te verrijken en niet met het doel om te oogsten, noemt men die een wildakker. Sinds de wildakker er in park Bloeyendael is, kan men vaker de buizerd, sperwer, slechtvalk en de bosuil aantreffen. Bijzonder is ook dat in bepaalde jaren vrij grote aantallen dwergmuizen met hun opvallende nesten in de buurt van de wildakker worden waargenomen.

Voor het goed functioneren van de wildakker is rust belangrijk. Het belopen van de akker door mensen en honden maakt het foerageren door dieren onmogelijk. Dit vernielt bovendien een prachtig uitzicht op een bloemrijke akker, waar veel wandelaars van genieten, soms met een gevoel van nostalgie (TdR).

JAARPROGRAMMA 2010 PUBLIEKSACTIVITEITEN

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
VOORJAARSRECEPTIE	vrijdag 26 maart	17u – 19u
OPEN ZONDAG	zondag 11 april	13u – 17u
klussenochtend	zaterdag 24 april	10u – 13u
OPEN ZONDAG	zondag 9 mei	13u – 17u
DAG VAN HET PARK	zondag 30 mei	13u – 17u
OPEN ZONDAG (ook imkerij Bloeyendael)	zondag 13 juni	13u – 17u
zomerhooien	zaterdag 10 juli	10u – 16u
zomeravondhooien	dinsdag 13 juli	19u – 21u
zomeravondhooien	woensdag 14 juli	19u – 21u
zomeravondhooien	donderdag 15 juli	19u – 21u
zomerhooien	zaterdag 17 juli	10u – 16u
afhalen van de akker	zaterdag 28 augustus	10u – 16u
OPEN ZONDAG	zondag 5 september	13u – 17u
nazomerhooien	zaterdag 18 september	10u – 16u
nazomerhooien	zaterdag 25 september	10u – 16u
paden vrijmaken van bladeren	zaterdag 20 november	10u – 16u

Bent u geïnteresseerd in werk als vrijwilliger in natuurpark Bloeyendael (snoeihout slepen in de winter, hooien in de zomer, paden bladvrij maken in de herfst, graanakker beheren, vuilrapen, nestkastbeheer, etc) dan wel in andere werkzaamheden, zoals postbezorging?

Mail ons voor inlichtingen info@bloeyendael.nl of bel 030 / 2512 058. Meer informatie op onze website www.bloeyendael.nl.

Word donateur van de Stichting Bloeyendael!

Wie (minimaal) 12 euro stort op Postbankrekening 344 6650 t.n.v. Stichting Bloeyendael in Utrecht onder vermelding van 'nieuwe donateur' ontvangt een informatiepakket. Vermeld daarbij wel uw adresgegevens. Donateurs krijgen periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van belastingen.

U kunt zich ook als donateur aanmelden via www.bloeyendael.nl

Pad langs rietkraag bij waterlelievijver (foto Laurens van Leeuwen)

PARK BLOEYEN DAEL

⊙ bezoekerscentrum Bloeyendael Binnen

korte route onder
 Waterlinieweg door:
 |||| te voet
 ooooo met de fiets

x bushalte lijn 11